

Telegraful Roman.

Apare Marția, Joia și Sâmbătă.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 cor., 6 luni 7 cor., 3 luni 3 cor. 50 fil.
 Pentru monarhie pe an 16 cor., 6 luni 8 cor., 3 luni 4 cor.
 Pentru străinătate pe an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipogr. arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Corespondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. Măcelarilor Nr. 45.
 Scrisori nefranțate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSETIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douări 24 fil., — de treiori 30 fil.
 rândul cu litere garmonde.

Un eveniment mare.

Sibiu, 27 Martie n.

Dacă sunt exakte stările aduse de ziarele mari, dela noi și din străinătate, mâne, Sâmbătă, se întâmplă un eveniment foarte mare la curtea imperială rusă: se va logodi Principele Carol al României cu una din fiicele Tarului Nicolae II al Rusiei. Prin actul acesta, de natură familiară, se vor crea raporturi noi, se vor stabili legături de intimitate, între familia împăratescă din Petersburg și cea regală română, cari până acum nu au existat, și cari negreșit că vor schimba și dispoziția nepretenească din România față de Rusia și casa ei domnitoare, dispoziție remasă în inima fiecărui patriot român în urma actului de nedreptate și de ingratitudine, sevărât la 1878, când drept răsplătit pentru eroismul soldaților români, dovedit în răboiu cu Turci, pe care Rușii, fără ajutorul României l-ar fi perdit cu siguranță, — li s-a luat Românilor Basarabia din partea Rusiei.

Pe Români din regat ii leagă deci triste amintiri de Rusia, pentru că ei nu au uitat, nu pot uita, zilele amare pe cari le-a pricinuit Regelui Carol și poporului seu răpirea celor trei județe basarabene, cari aparțineau României.

Strâmtorâți fiind din toate părțile, Rușii au reclamat în 1877 ajutorul grabnic al României în răboiu lor cu Turci, iar Români au intrat numai decât în foc. La 28 Noemvrie 1877 trupele aliate rusu-române, puse sub comanda Principei Carol, Domnul României, au dat asalt asupra Plevnei și au cucerit-o. Cu isbândă aceasta apoi soarta răboiului a fost sigilată. Au decis-o România. În Ianuarie 1878 apoi generalul Ignatiev a venit la București și a cerut se fie

cedate Rusiei cele trei județe românești ale Basarabiei, alăturate la România, în urma tratatului dela Paris. Domnitorul României (pe atunci nu era proclamat încă de rege) refuză implinirea acestei dorințe nejuste, poporul român își arată indignarea prin manifestații furtunoase, bărbății de stat ai României protestează din toate puterile, iar țarul Rusiei trimite amenințări la București! Congresul dela Berlin apoi, la care bărbății de stat ai României nici admiși nu au fost ca să-și spună durerile, a dat căstig de cauza Rusiei: Basarabia a fost în mod definitiv ruptă dela sănul României.

Sentimente de adâncă durere au lăsat în urma lor aceste întâmplări triste, și purtarea aceasta necuvincioasă a Rușilor față de Români a determinat pe cei dela conducerea statului român, să se apropie de tripla alianță, se între chiar în tripla alianță, pentru apărătă de cele trei puteri mari din tripla alianță, să se poată apăra România în contra politicei rusești.

A venit însă în vara trecută al doilea răboiu balcanic, în care silită de împrejurări trebuie să între și România; și atunci a făcut o greșală mare și de neînțeles diplomația noastră dela Viena, care în momentul decisiv a abandonat interesele României și s-a pus pe partea Bulgariei. Urmarea a fost, că România s'a înstrenat de tripla alianță și a operat în mod cu totul independent în răboiu balcanic, cum au cerut interesele ei, cu cel mai strălucit succes, pentru că fără vârsare de sânge a luat dela Bulgaria o parte de teritoriu, atâtă cât îi trebuia pentru rotunjirea și întărirea graniței spre Bulgaria.

Diplomația istea și sprintenă a Rusiei a înțeles la moment situația și a început numai decât cu netezirea terenului pentru apropierea României de Rusia.

Țarul Rusiei a numit pe Regele Carol încă pe vremea răboiului balcanic mareșal rusesc, iar în Basarabia, părțile locuite de Români, la ordinul Țarului s'a introdus limba moldovenească în școală și biserică. Vine acum logodirea Principei Carol cu una din fiicele Țarului, care pe lângă însemnată calitate de a fi fiica Țarului rusesc, se spune că ar avea și excelente înșușiri personale: frumosă, nobleșă și cultură rară, iar ca ceea mai mare surprindere, pentru Români din regat și pentru lumea întreagă, vine vestea, că în ziua cununiei fiicei sale cu Principele Carol al României Țarul Rusiei va da îndărăt României aceea ce i-a fost luat pe nedreptul, la 1878, cele trei județe românești din Basarabia. Dacă se va întâmpla și lucrul acesta, și nu e cunoscă numai combinație, ori fantasie, atunci rolul din viitor al României este determinat. Cu tripla alianță, ori cel puțin cu Austro-Ungaria, ea nu va mai putea să facă cauza comună în mod necondiționat, ca până acum, ci în casul cel mai bun, din considerații față de Germania, își va păstra neutralitatea în toate privințele. Iată de ce deci logodna care va avea loc mâne la curtea rusă e de o importanță foarte mare, pentru întreaga politică europeană.

Discursul d-lui deputat Vasile Damian.

Rostit în dietă în ședința din 19 Martie n. în chestiune română.

„Onoarătă cameră! Vă previn că nu primesc răspunsul dumii prim-ministrului în chestiunea tratatelor următoare cu delegații participanți și comitetului național român, — respective nu primesc proiectul de rezoluție prezentat de dl coleg Elemeț Jákobffy.

Această declarație a mea o motivez cu argumentele aduse de dl prim-ministrul în recapitularea discursului său.

Dl prim-ministrul a spus următoarele (Cetățește):

„Aveam speranță, că tot ce am spus și ce am discutat temeinic împreună în decursul convorbirilor noastre intime, va fi suficient ca partidul național român să-și modifice programul, ceea ce, după părere mea, ar garanta succesul deplin.

„Recunosc, că chestiunea, din punctul lor de vedere, prezintă mari greutăți. Pe de o parte e pierderea care a suferit-o din punctul de vedere al afirmării politice prin noua lege electorală. Închindu-mă în situația lor recunosc, că a fost o surpriză neplăcută când cele 42 circumscripții actuale cu majoritatea omânească sunt reduse la 27. Desi în privința aceasta le stă calea deschisă pe viitor, nu mă pot mira, că i-a indispus și deprimat.

„Pe de altă parte recunosc, că și o altă chestiune i-a pus într-o situație grea psihologică, aceasta se referă la executarea legii de naționalitate. Deoarece, on. cameră, am impresia, — poate că mă înșel, dar aceasta mi-e impresia — că de-aș fi spus și numai eu jumătate de gură, că noi vom executa legile înfîntate și aş fi lăsat apoi, ca jumătatele de vorbe să se realizeze pe jumătate, — cred că eu aceasta aş fi usurat foarte mult înțelegerea și domnii deputați ar fi stat foarte aproape de o altă hotărâre.

„Însă declar, că mi-ar fi părut un joc frivol să treac astfel peste greutățile unei chestiuni atât de serioase și delicate, și am crezut, că deșirul meu să urmeze un rezultat definitiv, — poate într-un viitor îndepărtat când noi nu vom mai viețui, — dar care trebuie să urmeze, pentru că o să o cer împrejurările și în interesul căreia, ori mi-a reușit pasul, ori nu, vreau să munescă ca un pionier cinstit, iar pentru ajungerea aceluia succese definitiv cred că e bine să înfruntăm greuățile, descoperind chiar și eventualele adevăruri neplăcute.

„Deci luând chestiunea din acest punct de vedere, nu pot ascunde, că unele dispoziții foarte însemnante ale legii de naționalitate din 1868, nu se pot executa.

„Nu tăgăduiesc că domnii au avut o situație foarte dificilă atunci, când le-am cerut să-și modifice programul față de acel guvern, care nu face altă, decât ce au facut și predecesorii lui, dar poate că a fost mai deschis și a declarat, că legea de naționalitate să învechit și dispozițiile ei, prin agitație despoiate de condițiunile lor morale, nu se pot executa.

idei despre lume al elevilor va fi binișor dezvoltat; ceea ce o putem constata între împrejurările noastre numai începând cu elevii cl. a IV elementară, deci timpul cel mai potrivit pentru a o pune în mâna copiilor este între ani 9—15.

E potrivită atât pentru băieți orășanului domn și industriaș, cât și pentru ai săteanului plugar.

Reclamând cetirea acestei scrieri o seriositate și judecată mai profundă, o său potrivită cu deosebire pentru băieți; fetelor cari dela fire sunt mai superficiale, să li se dea atunci, când în mod indirect au căsătig oarecare cunoștințe despre ea, deci când să interesează și ni-o car.

In lista cărților bibliotecilor scolare sunt bune și luate toate trei edițiunile amintite, dar ca mai corăspunzătoare împrejurărilor noastre în ce privește limbă folosită, astăzi eu pe cea amintită sub punctele a) și c) (a editurăi Biblioteca pentru toți, și a lui Ciureu, Brașov.)

A doua carte trimisă mie este, după cum am amintit, „Povești alese din 1001 nopti” editura C. Sfetea, București.

Conține 14 povești alese cu simț din bine cunoscută carte poporană Halimava, și anume:

FOIȘOARĂ.

Literatură pentru tinerime.

a) Daniel Foe, Robinson Crusoe, (călătorii) apărute în editura Biblioteca pentru toți.

b) Daniel de Foe. Robinson Crusoe, traducere de Radu D. Rosetti. București editura librăriei școalelor* C. Sfetea 1905.

c) Robinson Crusoe sau întâmplările minunate ale unui naufragiu, prelucrare pentru tinerimea noastră. Editura librăriei Ciureu Brașov 1909.

și d) Povești alese din 1001 de nopti. Editura C. Sfetea, București, — cărți menite să fie luate în lista cărților bibliotecilor scolare.

Cetind și examinând eu, după modelele mele puteri, — aceste broșuri, — constatării mi îsu voe a le schița în următorul raport.

Brosurile amintite sub a) b) c) „Robinson Crusoe”, cu unele variații nelinsemate, au unul și același conținut.

Robinson, un băiat sburdalnic, desigur său se încearcă să-i da o educatiune aleasă, prin iubirea necugerată a mamii sale, devine un tinăr neseros, puțin religios, lenș și inclinat spre tot felul de strengări și aventuri.

Ca jude, fă și știrea și învoirea părinților, cu ajutorul unui fost consolar care acum se află angajat între personalul unei corăbii, ce avea să meargă din Anglia spre Havana. Robinson părăsește casa părinților plecând cu numita corabie.

Corabia în largul mării e cuprinsă de furtuna, e sfidă și scufundată, iar Robinson în stare încoștertă și aruncat singur pe o insulă pustie, unde își ispășește neascultarea arătată părinților.

Robinson își descrie în colori vii suferințele.

Sigur fiind, cel dintâi lucru al său e să se scutească contra animalelor sălbatice și a canibalilor.

De pe corabia naufragiată ce stă înșipăta în o masă de nășip își aduce Robinson unelele și armele de lipsă, precum și ceva alimente și semințe.

Pentru a și căstiga pânea de toate zilele, se ocupă cu vânătură, imblânzirea animalelor, lucrarea pământului și industria, și pregătindu-și singur toate unelele de lipsă învață a muncii.

Ajungând bolnav, sufletul i este cuprins pentru prima dată de sentimentul religios care și- desvoală prin cetirea Bibliei, ce o avea adusă între lucrurile luate în grabă de pe corabia naufragiată. Călăuzit de acest sentiment, singurătatea nu îse face atât de grea.

Din mâini e canibalilor scapă Robinson pe un făcă negru, pe care și-l face servitor sau mai bine zis tovarăș de suferințe, pe acesta îl învață să vorbească, să muncească și să cunoască unele dintre învățările creștine.

Mai scapă apoi tot din mâini canibalilor încă pe un negru și pe un spaniol.

După 28 de ani de suferințe, totăplăea aduce, că insula lui Robinson e certătă de niște marinari răsvătiți, cari aduceau legăt pe căpitanul corăbiei spre a îl lăsa pe insulă ce o credea pustie.

Robinson ajută căpitanul să supună pe răsvătiți și să-și căstige corabia și autoritatea avută. Cu corabia aceasta se întoarce Robinson în patria mult dorită.

Valoarea acestei scrieri din punct de vedere pedagogic este mare, căci pe lângă o lectură placută provede pentru elevul cetitor cu frumoase cunoștințe morale, geografice, naturale, economice, tehnice, ba chiar și strategice, deci desvoltă interesul multilateral și prin aceasta ajută la ajungerea scopului urmărit de școală.

Din punct de vedere al formei încă corăspunde intru toate. Modul de expunere e atât de clar, precis, curat și armonios, locul și pe omul mare chiar și la a doua cetire îl înține legăt.

Cu bun folos poate fi citită această scriere însă numai atunci, când fondul de

Toate acestea au dat prilej la hotărârea adusă de comitetul național român și publicată în ziare, care astfel e cunoscută tuturor.

Onor, cameră! Dacă motivele aduse le examinăm mai deaproape într'adefără e bătător la ochi, că de departe săm de rezolvarea chestiunii românești, respective chestiunei de naționalitate. Astfel în primul alineat se spune, că a făcut impresie rea supra comitetului național român, faptul că cele 42 circumscripții cu majoritate românească au fost reduse la 27.

De fapt acesta e un bun argument, dar nu pentru infăptuirea păcii, ci pentru stătarea controverselor. Căci nu numai înaintea noastră, ci înaintea oricărui om ne preocupat, înaintea lumii întregi, ca o nedreptate revoltătoare se prezintă această situație a celui mai elementar drept cetățenesc această răstrângere, mai bine zis excludere a unui popor dela afirmația lui politică.

On, cameră! Când după un restimp indulgat în chestia largirii dreptului suveran, după cum se exprima curcurile executive, vrem să ne organizăm pe vreme indulgătoare, pe baze moderne, ca să o facem aceasta cu înlăturarea unui popor din patrie, numai pentru că acela ține la ființă să etnică, — această despojare de drepturi nu se poate motiva cu nimic, căci motivul ar fi o acuză la adresa guvernărilor. Despojare de drepturi rămâne tot despojare de drepturi.

Nu inzist mai mult asupra acestora, deoarece e adeverit matematică înaintea noastră și pentru că nu de mult, în 19 Februarie, cu o zi înainte de răspunsul lui ministru președinte în chestiunea actuală, eu ocaziunea desbaterii asupra arondării circumscriptiilor electorale m-am ocupat amănuntit și am arătat abuzurile cari s-au făcut. Voi trece la alineatul al doilea, unde dl prim-ministrul spune, că unele dispoziții foarte însemnante ale legii de naționalitate nu se pot pune în vigoare.

Art. XLIV din 1868 glăsuește despre egală îndreptățire a naționalităților. În acest proiect de lege sunt cuprinse toate principiile și dispozițiunile, rezultate din caracterul poliglot al țării și cari sunt chemate ca să asigure pacea cu naționalitățile, și aceste principii și dispoziții trebuie să se desvoalte treptat și liber, după ordinea firească a evoluției.

Această lege cuprinde dispozițiile referitoare la introducerea oficială a limbii diferitelor naționalități. Principalele dispoziții ale legii le-a citat și cetea insuș dl prim-ministrul. Eu voi cetei numai o parte din § 27, care se referă la aplicarea funcționărilor. (Citește):

"Mai cu seamă guvernul se va interesa, ca la funcțiunile judecătoare și administrative și mai ales în posturile de comiți suprême să fie numite, pe căt e posibil, persoane dintr-naționalitate, cari să vorbească perfect limbile cerute și să fie apti la toate privințele".

Pe lângă aceasta accentuez în special cuprinsul a două pasaje, cari fixează dreptul de exercitare a limbii diferitelor naționalități pe teren școlar: e § 17 al art. XLIV din 1868, care dispune, ca în ținuturile locuite în masă compacte de naționalități, guvernul să se ingrijească, ca elevii să fie instruiți în limba maternă până la începerea cursurilor academice, — și § 58 al art. XXXVIII din 1868, care dispune, ca toți elevii să fie instruiți în limba proprie, intru că acea limbă se vorbește în comună.

1. Povestea orbului Baba Abdallali.

Orbul Baba Abdallali povestește prințului Harun Alraqid, cum după ce ajunsese săpân preste cele mai mari comori ale lumii, prin lăcomia sa de a avea și mai mult își perde vederea și cu aceasta toate comorile rămanând avisat la mila altora.

2. Curiosul Abu Hassan sau Califul de o zi.

Abu Hassan primește dela tatăl său o educație aleasă, — dar e ținut foarte de scurt în privința banilor. Rămas orfan, cu o avere însemnată, fară experiențe în cercul unor prieteni, cari prețuau prea mult plăcerile, în scurt timp își cheltuie o parte însemnată a averei sale. Observând din vreme prăpastia ce-i sta deschisă — își pune prietenii la o probă — se face lipsit și le reclamă ajutorul; — aceștia li intorc spatele.

Ticăloșia lor îl rănește adânc; se retrage în singurătate desprețind tot genul omenesc. Recăstigându-și curajul apără și în societate, primește în fiecare zi căte un străin, îl ospătăză, iar a doua zi să preface că nu-l mai cunoaște și primește pe un altul.

Califul pe care-l găzduise o noapte, lasă a-l cunoaște, îl împlineste singura dorință: îi dă pe o zi toată puterea de Calif. Ca Calif pune să fie bătuți zdravăn unii dintre vecinii săi, cari îl tot eleveteau.

(Va urma.)

Deci înaintea noastră stau încă proaspete principale dispoziții, rezultate din principiile, cari asigură naționalităților afirmare considerabilă pe teren politic și al limbii.

Acstea dispoziții ale legii la început au fost și puse în vigoare. Judecătoriile au redactat sentințele, decisiunile în limba naționalităților, conform legii și au pus în aplicare legea și în școală; — însă, durere, acțiunea aceasta nu peste mult a început, căci în administrație și justiție începând cu anul 1874, iar în școală dela 1875 a pornit un curent contrar, și în loc să fie desvoltate drepturile politice și de limbă ale naționalităților, au fost înăbușite.

Atât în administrație, cât și în justiție și în școală, legi nouă au privilegiat limba maghiară în detrimentul celorlalte limbii, neînăbușită în seamă dispozițiile legii de naționalitate, cari — considerând că dispun asupra dreptului public al naționalităților — nu ar fi fost permis să se modifice într'atâtă, incă să-și părdă și caracterul principiar. O lege fundamentală, care asigură naționalităților drepturi politice și de limbă, numai în direcție liberală se poate modifica. Căci libertatea publică trebuie să urmeze numai direcția progresivă, naturală, și nu regresivă, nematurală, sau cu alte cuvinte, drepturile naționalităților trebuie desvoltate și nu restrâns.

Despre o lege sănătoasă de Majestatea Sa, după o guvernare de 50 ani, nu se poate spune, că dispozițiile ei rămase încă nealterate astăzi nu se pot aplica, și iar nu se poate spune ceeace a răspuns dl prim-ministrul: „astăzi nu ne mai putem gândi la executarea acelei legi, dar ne gândim, că nu prin o nouă lege de naționalitate, ci din cauză în cauză, după cum se ivesc problemele concrete, cum s'a întâmplat deja în mai multe referinte, vom completa dispozițiile învecinate, ale legii cu altele noi”. În acest chip le declară dl prim-ministrul dispozițiile unei legi existente, dar neexecutate, de învecinate. Această procedură nici decum nu e compatibilă cu concepția respectării legilor într'un stat de ordină și de drept. Astfel de stări nu pot fi retăute și datoria noastră e ca să ne ridicăm cuvântul împotriva lor.

Permiteți-mi acum, ca în legătură cu aceasta să ilustrez cu pilde acea ură împotriva Maghiarilor, de care suntem noi acuzați, și care se invocă ca motiv, mai bine zis ca pretext, pentru că să nu se execute dispozițiile legii de naționalitate.

Mă restrâng numai la o sferă mai mică, ale cărei referințe însă pot fi aplicate și la o sferă mai mare. Cazurile acestea se refer la validitatea drepturilor politice și de limbă.

Acum aproape 15 ani reprezentanța comunei Brad discuta chestia limbii protocolare și atunci, — de notat că Maghiarii erau în număr de abia 200 suflete, iar Români peste 2600 suflete — eu am fost acela, care am făcut propunerea, ca procesele verbale să fie scrise afară de limba română și în cea maghiară.

Reprezentanța a primit în unanimitate această propunere. Notez și acesa, că între membrii reprezentanței de abia erau 2-3 viriliști maghiari. Într-o bună zi, mă agrăiese pretorele: „Amice, în zilele trecute a fost aci prefectul, a dorit să te cerceze și a regretat, că n'ai fost acasă. Dar ceeace a voit să-ți spună, imi este datoria s'o tălmăcesc eu acum. El își mulțumește, pentru că ai propus, ca limba maghiară să fie adoptată ca limbă protocolară, căci dacă n'o faceai aceasta, limba maghiară nu s-ar fi putut validata în comună”. E interesant însă, care a fost sfârșitul. Comitatul a eliminat punctul acesta din hotărârea comunei, așa, că limba protocolară a rămas exclusiv cea maghiară.

Am interpelat în chestia aceasta în mai multe rânduri pe notar, dar el sub diferențe prețete, poate la ordin mai înalt, până în ziua de azi a refuzat să ne dea o reparație. Așa cred, că prefectul nu-mi va lăsa în nume de râu, dacă-i voi spune numele, e: baronul Székely György.

O altă pildă ne vorbește de alegerile de membri în reprezentanța comunală și comitatensă. Alegătorii aproape exclusiv români au ales pe preotul reformat, atât pentru reprezentanța comunală, că și pentru cea comitatensă, ca pe un reprezentant tipic al maghiarimei.

Dar cum a mulțumit și cum o mulțumește și acum minoritatea această respectare din partea noastră a validării drepturilor lor politice și de limbă?

Ei cred, că fiecare se va revolta în sufletul său, când va cunoaște această mulțumită. Limba românească e exclusă în cercul Bradului și al Băii de Criș, și așa cred, de pe întreg teritorul comitatului, atât din administrație, că și din procesele verbale, deși în cele două cercuri, cu excepție, a trei comune, în 70 de comune locuiesc exclusiv Români. Vă puteți deci închipui, mai

cu seamă luând în considerare, că judele comunal în cele mai multe cazuri de abia își știe scrie numele, și sunt multe comune unde acesta nici numele nu își știe scrie, cum se face controlul preliminarului bugetar al comunei, cum se execută acesta și peste tot cum se introduc hotărârile în proces verbal. Să îi privința aceasta pot servi cu ceteve pilde.

S'a întâmplat în Vața-de-jos, o comună aparținătoare preturei din Baia de Criș, dar nu numai în această reprezentanță comunală, ci în întreg cercul notarial, cam 8-10 comune, că s'a decretat ca decizie, ca notarul să i se clădească birou și locuință și era votată și acoperirea acestor cheltuieli. Atât primarii, că și membrii reprezentanței, au știut despre aceasta numai după ce au primit dela comisia comitatensă programul adunării congregaționale în care era pusă la ordinea zilei și această hotărâre. În adunarea congregațională ei, de sine înțeles, n'a putut să-și valideze dreptul lor, decât numai după ce hotărârea a fost aprobată, dând recurs împotriva ei au putut să obțină anularea ei.

Aceasta dovedește îndestul, că de fapt, că de mult abuzează organele de dreptul privitor la întrebunțarea limbii pe terenul administrației comunelor. Tot așa se procedează și la alegerea membrilor în congregația comitatensă. Primești lista mea — zice foarte prietenos pretorele — sau iarăs voi proceda ca în rândul trecut. Știm ce înțelege prin aceasta.

Aceasta-i ură noastră față de Maghiari, incă, după cum am supus, le respectăm drepturile politice și de limbă acolo unde ei sunt în minoritate. Pofteașă guvernul să guverneze în acest spirit și să-și disciplineze organele inferioare, pentru ca acestea să nu înceneze mereu revoluții de cabinet. La aceasta se poate ajunge numai, dacă se întrebunțează limba nemaghiară în administrație conform legii, nu prin restricții. Primul ministru semnalază aceasta în ultimul lui discurs, când spune: „În toate comitatele din Ardeal, cu excepția celor din săcui, limba maghiară are drepturi cu mult mai largi, se validează în măsură mult mai mare, decum am contemplat eu în dispoziția mea”. După toate acestea eu gândesc, că noi putem spune cu mai mult drept, că dacă renunțăm la aceste dispoziții ale legii, am comite o adevărată sinucidere națională.

Am ajuns la al treilea motiv. În acesta se spune că dl prim-ministrul dorind, ca comitetul național să și schimbe programul, a cerut deasemenea o imposibilitate. Dl prim-ministrul face pe acest teren același lucru ca și antecesorii lui, numai că mai pe față. Situația dacă și nu s'a înrăutățit, în tot cazul e aceea că și în trecut. Dl prim-ministrul nu voiește să modifice nici articolul de lege XVII din 1907, zănd că dă spozii exceptione de partidele naționalităților nu le poate modifica și regretă că contele Albert Apponyi, când s'a ocupat cu chestia învățământului public n'a decretat în lege că limba de instrucție în școlile de stat e cea maghiară, prin ce s'ar fi preventit acuza, că întrebunțarea limbii maghiare ca limbă de învățământ în școile de stat și în contracicere cu dispozițiile legii școlare din 1868.

Lipsa acestei dispoziții o explică de altfel în așa chip, că ministrul de atunci a voit să-și rezerve o anumită latitudine și pr. mul. ministru declară, că în privința aceasta e de același părere, dar imediat în discursul din 13 Martie adăuge (citește):

„Modalitatea corectă e aceea, care am contemplat-o noi, și de aceea regret foarte mult, că dl conte Albert Apponyi, când s'a ocupat cu chestia instrucției populare, n'a decretat în lege, că limba de învățământ în școlile de stat e cea maghiară, prin ce ar fi preventit acuza, că limba de învățământ maghiară în școlile populare de stat e în contracicere cu dispozițiile legii școlare din 1868”.

Această dispoziție a omis-o — a spus dl prim-ministrul — pentru că să-și rezerve o anumită latitudine pentru concesionarea excepțiilor de sub aceste norme.

Latitudinea aceasta dl prim-ministrul o aprobă și accentuează „în aceasta suntem de o părere”, dar imediat în discursul din 13 Martie adăuge: „Dar așa cred, că modalitatea corectă e aceea, care am contemplat-o noi în proiectul lui Berzevitz și regret foarte mult, că dl conte Albert Apponyi nu s'a folosit de aceasta doleanță, cea mai flagrantă, n'a remediat-o și n'a eliminat această dispoziție din legile noastre”.

Iar dacă se menține punctul de vedere de azi, privitor la această lege din 1907, aceasta înseamnă moartea școlilor confesionale ale naționalităților, pentru că se intenționează introducerea unei limbi unice și statisticarea școlilor populare, iar în sensul declarației dlui prim-ministru nu va avea loc în nici o instituție de stat o altă limbă, decat numai cea maghiară.

Iar despre dl prim-ministru se știe, că e un aderent al statificării. Acum 11-12 ani, mi se pare, el a cerut în calitate de curator într-o adunare a unei dieceze reformate, ca să se hotărască statificarea școlilor, fiind amestecul statului în școlile confesionale ale reformatilor și așa numai de un caracter academic. De altfel nu e necesar să mai aduc pilde, căci faptul că nu voiește să modifice dispozițiile legii privitoare la unificarea limbii de învățământ, respective statificare, nu-i aşa, că dovedește, că e pentru statificarea școlilor? (Va urma).

Revistă politică.

Austro-Ungaria.

Convocarea delegațiilor. La începutul săptămânei acesteia domnul ministru preșident al nostru, contele Tisza, a fost în Viena, unde a avut consulați cu factorii competenți în chestia convocării delegațiilor. S'a lăsat înțelegerea, ca delegațiile să fie convocate pe 17 Aprilie nou la Budapesta, în sesiune ordinară. Ședințele lor vor fiene până pe la mijlocul lui Maiu. Pe atunci va veni și Monarhul la Budapesta. Cu ocazia petrecerii sale în Viena, contele Tisza a fost primit în audiență din partea Monarhului nostru și din partea Imperatului Wilhelm al Germaniei și a participat și la prânzul de curte, dat în onoarea Imperatului german.

România.

Convocarea constituantei. În senatul român se discută încă asupra propunerii de a se revizui constituția țării, pentru că se dă toată libertatea celor din opoziție să-și spună părerile și să-și înșire argumentele contrare. Să fiindcă propuneră de revizuire trebuie să treacă de trei ori prin cameră și senat admisă fiind totdeauna discuția asupra ei, probabil că a treia votare a propunerii se va putea face numai după vacanțele de Paști. Guvernul însă e hotărât, ca imediat după votarea a treia a propunerii, parlamentul să fie dăsat și să se ordoneze alegerile pentru constituțiană, adică pentru parlamentul anume convocat în scopul modificării constituției țării.

Străinătate.

Răboiu civil în Anglia. După lupte îndelungate, purtate cu multă energie, Irlandezii au ajuns să-și primească autonomia mult dorită. Parlamentul englez a votat-o. Din Irlanda face însă parte și provincia Ulster, ai cărei cetățeni au declarat, că nu vreau să facă parte din Irlanda autonomă, și că în cas de necesitate se vor opune și cu armăe în corporării lor la Irlanda autonomă. Guvernul englez a crescut, că va fi de ajuns, dacă provinciei numite i se creiază o situație excepțională pe săse ani, iar după aceea să facă parte și ea din Irlanda autonomă, dar oamenii nu sunt mulțumiți nici cu soluția aceasta, și au început să se organizeze și să-și apropiveze armata voluntară cu arme și muniții. Guvernul englez a trimis trupe regulate la fața locului, dar ofițerii au denegat supunerea, și 76 din ei au cerut să fie dispunăți dela serviciul militar. După ce li s'a dat asigurarea, că nu sunt trimiși în provincia Ulster decât numai în scopul susținerii ordinei și a apărării proprietății statului, și-au revocat cererile. Urmarea a fost apoi, că ministru de răboiu și-a dat demisia, din motivul, că ofițerii nu au putut să se pună condiții, ei trebue să fie mărgiți și sunt trimiși. Demisia nu i s'a primit, dar au fost acceptate părerile sale, cu privire la datorințele ofițerilor. Guvernul își bate acum capul cu o nouă rezolvare a cheieștiei, devenită foarte gravă.

Din Bistrița.

Sinodul protopresbiteral al tractului Bistrița.

a muncii, propagandei și rezultatele ei mersul afacerilor obștești, scolare bisericești, culturale, fundaționale, economice și sociale.

Din raportul prețios, care a reclamat muncă încordată, și care denota multă pătrundere și studiu, ne-am putut convinge, că starea religioasă-morală a poporului nostru e mai mult ca satisfăcătoare preoții au lăsat la desrădăcinarea relelor, au indemnizat poporul la eruțare, la muncă. Cu părintele sfaturi îndeamnă pe toți cei prezenti la muncă serioasă, la sprijinirea cauzelor obștești, la activitate pe toate terenele.

Cu privire la raport a vorbit cu multă însoțire, și cu practice și sănătoase indemnui preotul Dan.

Agendele tractuale și protopopești, așaferile administrative le-a rezolvat toate singur protopresbiterul G. Pletosu.

Sau mai făcut unele propuneri, apoi protopresbiterul G. Pletosu multumind tuturor pentru interesul arătat a închis ședința, depărându-ne cu toții întâri și cu puteri nouă de lucru.

Andrei

O inventie românească.

Primim din București știrea următoare: Nicolae Troancă, fiul parohului Nicolae Troancă din Bârcea mică, de prezent funcționar la banca Marmarosch Blank et Co din București a făcut o probă cu aparatul referitor la „acoplarea vagoanelor de tren”, inventat de el, în ziua de 9 Martie s. c. c. nou în curtea fabricii „Vulcan” din București.

La această probă au lăsat parte ca pri-vitori și experți: domnul director comandant al fabricii „Morconi” din Anglia anume: Cochrane, domnul director general al fabricii „Vulcan”, domnul Dr. Lupu, medicul județului Ilfov și deputat în cameră, precum și alți ingineri. Englezul Cochrane e un băiat de valoare în științele tehnicе și a venit anume la București, ca să se con-virgă în persoană despre funcționarea „appa-ratului” automatice sistem Troancă și despre practicitatea lui. Experimentările făcute cu mentionatul aparat la legarea și deslegarea vagoanelor au reușit splendid spre mulțimea tuturor asistenților. Bărbăti de specialitate în frunte cu englezul susnumit au rămas încântați în gradul superlativ de funcționarea aparatului și toată asistența la aceea probă a felicitat cîlduroș pe inventatorul aparatului.

In deosebi au fost puși în uimire pri-vitorii, când văzură că vagoanele se legă și deslegă într-o clipă fără ca să între-vină omul între vagoane. Această inventie e practică și aplicată la căile ferate poate a duce mari folosi omenimile, în special per-sonalului ocupat până azi cu legarea și des-legarea vagoanelor de tren, evitându-se prin întrebunțarea aparatului cestionat multe nenorociiri.

Ne bucurăm din inimă, că inventiunea unică în felul ei e descoperită de un ro-mân, care fără pregătiri universitare prin-mintea sa a fost în stare să producă așa ceva. Dumnezeu să-i ajute, ca să-și poată exploata inventia în mod multămitor.

Ziarele noastre sunt rugate a publica această știre îmbucurătoare.

Corespondentul.

Dela sate.

Inmormântarea parohului Nicolai Cristea din Valea-Bulzului.

Un suflet nobil, un suflet primitor de tot ce e bun și frumos, a cărui nume era Nicolai Cristea, nu mai este între cei vii.

După un morb greu de 7 săptămâni, spre regretul tuturor, acest nestor al preoției a închis ochii pentru totdeauna.

Inmormântarea i s-a făcut vineri în 7/20 Martie c. luând parte la serviciu, protopopul Abrudului P. Popoviciu, asistat de preoții P. Paul, I. Ursu, L. Giurca, V. Otoiu, St. Nicola și Al. Băieșan.

La orele 11 $\frac{1}{2}$ a. m. terminată fiind slujba, care a decurs într-un mod demn și impunător, părintele protopop rostește predica, scoțând în relief meritele răposatului. A stors lacrimi din ochii publicului adunat.

In numele preoției a lăsat rămasa dela răposatul, părintele Al. Băieșan, care s-a născut prin cuvintele sale a arăta în linii generale icoana sufletească a aceluiu, care i-a fost unul din cei mai iubiți prieteni, îndrumător și povătuitor în viață pastorală.

Părintele V. Otoiu cu vocea lui dulce și sonoră a cântat versuri uzitat la inmormântări, un vers potrivit și bine alcătuit, care a făcut să roureze lacrimi din ochii tuturor.

Cântările funebrale le-a executat frumos corul bine disciplinat, condus de învățătorul P. Duca din Zâagna, ceea ce a ridicat mult nimbul slujbei săvârșite.

La inmormântare, — deși era un timp urât și ploios, — fiind răposatul iubit de toți, a luat parte un public ales și numeros. Pe scrierii răposatului — în semn de stimă și venerație — s-au putut observa mai multe cununi: dela familie, din partea băncii „Zlătneana”, unde a funcționat ca președinte și director substitut al ei, din partea avocaților Dr. C. David și Dr. I. Pop, și din partea altora.

După terminarea slujbei inteligenta a luat parte la masă (la pomansk) dată în școală frumoasă și nu de mult ridicată prin truda nespusă de mare a părintelui Cristea, iar poporul s-a adunat la casele răposatului.

Răposatul în Domnul avea o minte aferentă și pătrunzătoare, o judecată clară, o inimă bună, o modestie rară și o energie ce învingea toate pedecele.

Curățenia inimii, sinceritatea voinei și a înzintelor au format lipsurile de finței părintelui Nicolai Cristea, preot în Valea-Bulzului.

Cât a petrecut pe pământ, răposatul a fost omul dreptății, al adevărului și al sincerității.

Cu drept cuvânt putem zice: A murit un om cinstit, un om de omenie.

In veci pomenirea lui!

Preotul Alex. Băieșan

NOUTĂȚI.

Sărbătorirea domnului Goga. Banchetul dat Mercuri sărăc, de societatea română din Sibiu, în onoarea marelui nostru poet Octavian Goga, din prilejul succesorului ex-trădător de mare, obținut cu drama sa „Domnul Notar”, a fost foarte succes. Au participat la banchet 84 persoane, din Sibiu și din afară. Au toastat domnii: Lazar Triteanu, asesor consistorial, și Dr. Ioan Lupu, protopresbiterul Săliștei, a răspuns foarte frumos domnul Octavian Goga, apoi au vorbit domnii: Ioan Teculescu, protopresbiter în Alba Iulia, Nicolae Ivan, asesor consistorial, Dr. Ioan Fruma, avocat în Sibiu și preotul E. Cioran din Reșița, locul nașterii lui Goga. Sărbătoritul a permis o mulțime de telegrame, dela România de pretutindenea, care toate au fost cetite și aplaudate sub decursul mesei. Domnului Goga i s-au făcut ovaționi sgomotosse la toastră în sală și sub decursul banchetului, care la ora unu noaptea a lăsat sfârșit.

Adunarea „Luminei”. Miercuri la orele 10 și a ținut adunarea generală ordinară în institutul de cred și economii „Lumina” din Sibiu. Au participat 30 acționari, cu 1006 acții și 193 voturi. Adunarea a fost presidiată de domnul Nicolae Ivan, asesor consistorial, președintul consiliului de administrație, iar notar a fost ales domnul Dr. Lucian Borcia și verificator domnii Victor Finch și Ioan Otoiu. S-a aprobat bilanțul și s-a primit raportul direcționii. În direcție au fost realeși pe 5 ani domnii Pavel Muntean colonel în retragere și Nicolae Borzea, protopresbiter în Făgăraș. După adunare direcționa s-a întrunit în ședință și a îndeplinit și celelalte două locuri vacante în consiliul de administrație, alegând în mod pro-vizoriu ca membri noi pe domnii: Lazar Triteanu, asesor consistorial, (în locul demisionatului Stefan Russu) și Dr. Ioan Fruma, (în locul lui Dum. Vulcu, ales director executiv). Dividenda stabilită în 10 coroane de acție se poate ridica oricând la cassa institutului.

Efectul interpelării lui Iorga. În foaia oficială din Budapesta a apărut un ordin ministerial, prin care se revocă detragerea debitului postal pentru ziarul din București: „Universul”, „Viitorul”, „Curierul serbiei” și „Stea României”, care acum pot să treacă în graniță.

† Silvia Barcianu. Eri, la orele 2 d. a. s-a făcut inmormântarea decedatei Silvia Barcianu, fiica cea mai mică a regretatului Dr. D. P. Barcianu. Un public numeros se adunase, ca să-i dea onorurile din urmă. Au venit și colegele reprezente, dela școala civilă de fete, conduse de dl director Dr. V. Bologa, de profesori și profesoare, ca se însoțească pe decedata până la lăcașul ei de veci. Multe de coroane și de buchete de flori împodobau sicriul decedatei. Actualul inmormântării l-a săvârșit domnul I. Otoiu, profesor seminarist, cu dl paroh I. B. Boiu. A cântat corul seminarial, condus de dñul profesor T. Popoviciu. O cuvântare pătrunzătoare a rostit dl Otoiu, apoi convoiul a plecat spre cimitirul dela biserică din suburbii iosefini, unde sicriul cu remainsile pământești ale adormitei în Domnul a fost asezat în pământ la orele 3 $\frac{1}{2}$ d. a. Odihnească în pace!

Perfecționarea studiilor medicale. Comitetul central pentru perfectionarea studiilor medicale a stabilit programă lucrărilor din anul curent. Au să se organizeze în anul 1914 cincisprezece cursuri. La cliniciile universitare și la spitalele din Cluj și Budapesta se vor ține, în prima jumătate a lui Ianie, cursuri de căte două săptămâni. În Timișoara, Oradea-mare și Giulia vor fi obișnuite cursuri la spital. Comitetul a luat în programă și lupta împotriva tuberculozei, înțelegând un curs de o săptămână pentru medicii, care se ocupă cu vindecarea acestei boale, în același timp aranjând și o călătorie de studiu în străinătate pentru acești medici.

Inaugurarea academiei din Berlin. În minică la ameza s-a inaugurat la Berlin nou palat al academiei de științe și al bibliotecii, care s-a zidit cu o cheltuială de 25 milioane de mărci. Au asistat la serbare: împăratul Wilhelm, moștenitorul de tron german, părechea moștenitoare a tronului României, cancelarul imperial, ministri, corpul diplomatic, președintii parlamentului și alți înalti democrați. Împăratul Wilhelm a rostit o cuvântare, care a fost primită cu ovăzuni furtunoase.

Expediția lui Roosevelt. Fostul președinte al Statelor Unite, însotit de fiul său, a plecat, cum se știe, într-o călătorie de explorare în interiorul Braziliei. Despre soartea expediției lui Roosevelt au sosit știri neliniștitătoare, care spun că exploratorii și-au pierdut întreg echipamentul în vînturile fluviului Amazon.

Inundare. Crișul repeede, după ploiile de primăvară, s'a umflat și s'a revărsat pe ste drumul de țară, de lângă Oradea-mare pe o întindere de câteva sute de metri.

Târgul de oi în Sebeșul săsesc. Va fi în 6, 7 și 8 Aprilie, târgul de vită în 21, 22 și 23 Aprilie, iar târgul de mărfuri în 24 Aprilie.

Soartea jalnică a misionarilor. Din Australia, dela Sidney, se anunță că misionarii creștini aflați în grupul de insule Nouadhe Hebride se vor întâlni cu multă din cele mai grele pentru a respădui religia creștină și cultura între sălbaticii insulelor. Munca misionarilor este incoronată de succes, și numeroși indigeni au acceptat invitațiile creștine, ba au primit chiar însărcinarea să răspândă creștinismul mai departe între locuitori. Acum deodată sosesc vestea, că sase misionari indigeni au fost omorâți și mâncați de canibalii pe insula Malicolo.

Pedeapsă pentru falsificare de lapte. Pe o moșie din apropierea Seghedinului s'a constituit nu de mult un consorțiu pentru furnizarea de unt și alte alimente. Chimicul orașului Seghedin a cercetat laptele adus în oraș și a stabilit că este substat cu apă. Economul consorțiu tras la răspundere a recunoscut, că în laptele ce avea să fie transportat, s'a turnat o mare cantitate de apă. Judecătoria a osândit economul să plătească o amendă de 1500 coroane. Procurorul a făcut recurs împotriva sentinței afându-o prea domoală, și a cerut că în loc de amendă acuzatul să fie pedepsit cu temniță.

Gimnaziu umanistic. Profesori universitari și dela școale secundare au pornit o mișcare în scop de a păstra și a dezvolta caracterul umanistic al gimnaziului din țara noastră. În locul gimnaziului de astăzi cu caracter nehotărât, profesorii doresc formarea de școale secundare în direcție umanistică de o parte, și gimnaziu real în înțelește strâns de altă parte. Orice categorie de școală secundară va îndreptați absolvienii săi pentru a fi primiți la școale superioare. Aderenții gimnaziului umanistic, însă, își susțină însoțește o reunire, după modelul reuniunilor de acest soi dela Viena, Berlin, Paris, Dresden și München. Să și constituise un comitet de organizare compus din mai mulți profesori ai capitalei.

Curentul de aer. Negustorul Leopold Révész, călătorind către Budapesta, a deschis fereastră unui vagan, la care erau deschise și ferestrele opuse. Ceilalți pasageri, genați de curenț, au cerut negustorului să inchidă fereastră. În considerare că el nu voia să asculte, să a asculte, să cerut intervenirea conductorului. Negustorul însă nici acum nu era dispus să asculte. Conductorul să apropie atunci de fereastră să o închidă; cetețeanul însă să a înfuriat și l-a impins la o parte. Tribunalul din Budapesta a osândit pe Leopold la arest de opt zile pentru vătămare autorității oficiale.

Un avânt pe terenul industriei. Aflăm cu placere, că în zilele trecute s'a constituit un consorțiu de capătăniști români, cu scopul de a cumpăra prima fabrică de bere din Ardeal, a lui Ioh. Habermann din Sibiu. Ca la aceasta întreprindere să poată participa cât mai mulți, consorțiuva înființă o societate pe acțiuni. Prospectele se vor lansa în zilele proxime, iar acțiile se vor semna la «Albina», Institut de credit și economii în Sibiu, și la filialele ei din Bozovici, Brașov, Elisabetopol, Lugoj, Mediaș, Murăș-Oșorhei, și la agenturile lor.

Circulațiunea la unele gări din țara noastră. Cu privire la circulațiunea persoanelor dela căteva gări principale din țara noastră, au apărut interesante date, din care comunicăm următoarele: în 1912 au călătorit din gara Sibiului peste 672.000 de persoane, din a Brașovului 604.000, din a Orășii mari un milion și 300.000; — din a Clujului foșă numai 366.000. Circulația mare a sibiului se explică prin numărul însemnat al celor ce călătoresc la băile dela Ocna în timpul verii.

La fondul Aurel Vlaicu pentru ajutorarea tinerilor meseriași cu scop de înmulțirea cunoștințelor în străinătate, au mai dăruit: din Grecia, 1 cor., Ioanichie Botă, croitor (Sebeșul săs.) și soția sa Sorica, 50 bani, Isaia Popa, paroh (Ocna), soția sa Ana n. Roman și copiii lor Octavian, Isaia, Eugen, Partenie și Stela. 1 cor., Emil Gheaja, paroh (Palos), 50 bani, Patrichiu Pintea, paroh (Cata), 1 cor., Marcian Negrea, directorul corului, 20 bani, Vasile Toșa, concepist financiar (Nitra), 1 cor., Coman Bacea, paroh (Poplaca) și soția sa Dobra, 30 bani; Ioan Opreanu, pantofar (Săliște), soția sa Elena n. Moga și fiul lor Costică, 60 bani, și Petru Circo, paroh (Ighișu), 1 cor. Sta-reia fondului cor. 440.85 Pentru prințul aduce calde mulțumite, în numele Reuniunii sodalilor români din Sibiu: Vic. Tordășan, președinte.

La Reuniunea meseriașilor sibieni, au fost primiți următorii membri ordinari: Teodor Ilies (originar din Chelintă, comitatul Salaj, fiu de economist), Traian E. Ec (orig. din Crișior, comitat Hunedoara, fiu de zidar), ambii sodali pantofari și elevi ai școalei de croitor; Petru Herța (orig. din Orășia, fiu de zidar, cu 2 cl. gimn.), calfat de prăvălie; Viorel Stanca (orig. din Băța, fiu de croitor), sodal croitor; Constantin Păunescu (orig. din Turnu Severin, România, fiu de economist), sodal pantofar; Iuliu Pavlovici (orig. sărb din Tetova, Macedonia, fiu de economist), fabricant de zaharicale; Sterie Panait Carpuza (originar grec din Asvorohion, Grecia, fiu de vărar, vorbește grecește, turcește, bulgărește, românește), fabricant de var; Ioan Tanca (orig. din Monor, fiu de economist), mehanic. Între membrii ajutațorii au binevoit, a se înscrive: Dr. I. Muțiu, avocat, Vasile Vlaicu, matematicul băncii de asigurare, Dr. Ioan Broșu, catifet, Dan Voina, funcț. la banca de asigurare și Nicolae Iancu, conferențiarul cooperativ al „Asociației”.

Bioscopul Apollo va reprezenta Vineri și Sâmbătă în 27 și 28 Martie n. 1914 următorul program: Saint-Cloud, după natură colorat. Nevasta judecătorului, dramă italianașă în 3 acte. O sărutare cu piedeci, umoristic. Afară de program: Vaza chineză, dramă în 3 acte. Rolele principale: Lilly Beck și Olaf Föns. Cel mai nou film al fabricii „Nordisk”.

Mulțumită. Tuturor preținilor și cunoșcuților, care din incidentul trecerii la cele eterne a neuitatului nostru soț și părinte Nicolai Cristea ne-au adresat cuvinte de măngâiere, cu graiul și în serii, le

Nr. 295/1914 prot. (436) 1-3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător la școală confesională gr. ort. română din Tichindeal, protopresbiterul Agnita se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”, cu următoarele emolumente:

1. Ca salar: subvenție dela Preavereratul Consistor arhidieczan cor. 300—, dela comuna politică cor. 323—, 5% din arunc cor. 97—, sumele acestea se plătesc în rate lunare anticipate.

2. Folosința a două lunci în preț de cor. 160—, în total cor. 880—. Restul se va cere dela stat pe baza documentelor celui ales.

3. Locuință în natură în edificiu școalei.

4. 1/4 jug. grădină.

Dela învățătorul ce se va alege se cere, să conducă elevii și să cânte cu ei în Dumineci și sărbători în biserică, să nu fie fost tras în cercetare disciplinară, ci să fi avut până acum o purtare morală bună și neeșalonabilă atât din partea forurilor bisericești, cât și administrative.

Doritorii de a ocupa acest post să asearnă rugările ajustate cu documentele necesare la oficiul protopopesc din Agnita în terminul susindicate și să se prezinte în vre-o Duminecă ori sărbătoare în biserică spre a cânta și a face cunoștință cu poporul.

Agnita, 11 Martie 1914.

Ințelegere cu comitetul parohial concernent.

Ioachim Muntean
protopop.

Nr. 328/1914. (430) 2-3

Concurs.

Se scrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român” pentru ocuparea postului de capelan cu dreptul de succesiune în parohia Cuciulata de cl. I. cu filia Lupșa, pe lângă nepunciosul paroh George Sgîlmea.

Emolumentele impreunate cu acest post sunt a cincea parte ($\frac{1}{5}$) din venitele stolare ale actualului preot, iar servitile afară de biserică le va face cu învo rea preotului bătrân.

Concurenții să-și înainteze rugările în terminul arătat subsemnatului oficiu protopresbiteral și cu prealabilă incunoștiință, a se prezenta odată în parohie la biserică la sfânta liturgie, spre a cânta, predica sau a servi sfânta liturgie.

Făgăraș, la 6 Martie 1914.

Oficiul protopresbiteral român ortodox al Făgărașului în conțelegere cu comitetul parohial.

Nicolae Borzea
protopop.

Pescariul cu știuca cea mare în spate este semnul Emulsioniui Scott adevărate și numai aceasta este făcută după rețeta Emulsioniului lui Scott.

După ce însă sunt multe imitații mai mult sau mai puțin reușite, a căror pachetare seamănă cu Emulsionea Scott cea adevărată, la cumpărare să fiți cu băgare de seamă la marca pescarului și să expedați în apol toate imitațiunile.

Prețul unei sticle originale este 2 cor. 50 fil. Trimiteti în marce postale 50 fil. la Scott et Bowne, Viena VII. cu provocare la acest ziar și primiți printre apotecă o stică de probă.

b) (417) 50—

Fabrică de brânză și cașcaval românească.

Aducem la cunoștință On. Public românesc, că la îndemnul mai multora am făcut în comuna Agostonfalva (Agoștin) o fabrică de brânză și cașcaval sub conduceră preotului nostru.

Făind noi aplicării până acum ca măestri la fabricile cele mai renumite de brânză și cașcaval din patrie și România, putem servi On. Public românesc cu brânza și cașcavalul cel mai bun fiindcă noi o să luăm și cu prețurile cele mai ieftine.

Catalog de prețuri se dă la cerere gratuit și franco. (432) 2-3

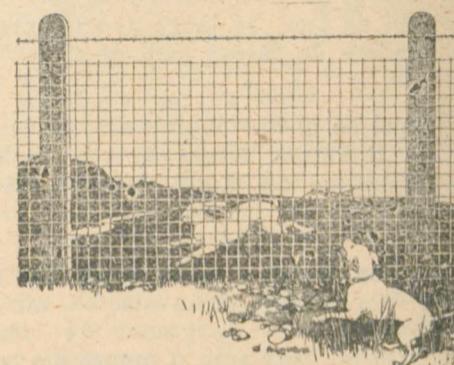
Rugându-ne de sprijinul On. public românesc, semnăm

Garcia și soții

fabrică de brânză și cașcaval în Agostonfalva (Nagy Küküllő m.).

(422) 5-5

Garduri colosal de ieftine.
Invenție sensațională.

Nenumărate scrisori de recunoștință dovedesc perfecțuine și întreținere. Impletituri-Hungaria. Se face nucăuă a patent-Impletituri-Hungaria. Mai din sărmă suflată de zinc.

Prețul per metru quadrat 32 bani și mai mult.

A se comanda la singurul fabrant:

Alexandru Haidekker, Fabrică de grăti, impletituri și gard, de sărmă. Budapest VIII Üllöi-ut 48/92.

Serviciu ieftin, prompt și conștientios. Catalog ilustrat gratuit și franco.

(387) 7-20

Aspirin

Tabletele de Aspirin sunt la dureri de cap, măsele, reumatism, influență și altele, ca alinătoare de dureri recunoscute. Veritabilul ASPIRIN are multe imitații, deci să aveți mare grijă la procurare și să cereți numai tablete de ASPIRIN „BAKER”. Pachetarea originală în tuburi à 20 tablete à 5 gr. cu 1:20 cor. Pe fiecare tabletă să vede ASPIRIN.

(1) (307) 8-20

Aviz:

„HOTEL BOULEVARD”

Sub firma „**Hotel Boulevard**“ deschidem în decursul Iunie Aprilie a. e., nou ziditul hotel, pe cel mai frumos și mai frequentat loc al Sibiului, colțul strădei Șiguna și Breiter promenadă, cu restaurant elegant pentru publicul voiajor, precum și din loc.

„**Hotelul Boulevard**“ este în toate părțile săle moderne și elegante aranjate și oferă un aspect admirabil peste munții Carpaților! 60 camere stau cu tot confortul dorit (conducte de apă rece și caldă), calorifer și (lift) ascensor la dispoziție a ospăților, autogara și un automobil distins la fiecare tren, care și pentru călătorii speciale să închiriază.

Restaurantul hotelului este elegant și placut aranjat sub conducerea și regia proprie a neastră.

Am primit apelul la chemarea noastră, ca să servim și mai departe ca și până acum circulației crescândă a străinilor. (433) 1-6

Ne vom năsiu și să satisfacem toate dorințele reținute Onor. ospăților noștri rugându-Vă pentru binevoitorul sprințin.

toată stima:

Haydecker & Kasper.

AVIZ!

Subserisul aduce la cunoștință Onor. public, că am deschis în Sibiu, Str. Gării (Bahngasse) Nr. 5

Cărciumă, Hală de bere, Restaurant.

In acest local se vor găsi în tot timpul beuturi bune și curate, precum și mâncări calde și reci bine pregătite și gustoase.

Se fac abonamente pentru Onorul public din Sibiu cu cele mai moderate prețuri. Rog iacerăți și Vă veți convinge.

Cu toată stima: **Maxim Macarie,**
Hotelier.

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătoare de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopot.

ANTONIU NOVOTNY

In Timișoara-Fabrie

e recomandă spre pregătirea clopotelor noi, cum la turnarea de nou a clopotelor tricotate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe lângă garanță de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu usurință în orice parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o latură, fiind astfel rănită de crepare. Cu deosebire sunt recomandate.

(416) 36-52

Clopotele găurite

e invenție proprie și premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, care sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S, au ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai placut și cu vibrare mai voluminoasă de către clopotele turnate după sistemul vechi, astfel că un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg. turnat după sistemul vechi. — Mai departe se recomandă pentru fabricarea de scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preajustarea clopotelor vechi cu ajustare de fier bătut, ca și spre turnarea de toate de fier.

Prețuri ilustrate gratuit.

Recuise de scris

se pot procura dela

Librăria arhidicezană

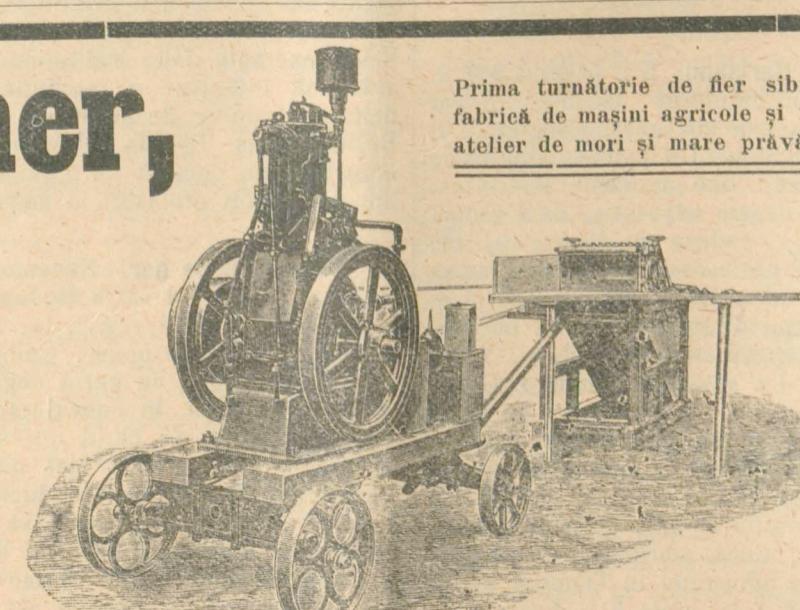
Prima turnătoare de fier sibiană, mare fabrică de mașini agricole și industriale, atelier de mori și mare prăvălie de fier

Sibiu-Nagyszeben, Târgul fănumii Nr. 1

Sam. Wagner,**Atențiuie!**

Doritorii de-ași procura mori, cilindre pentru assortat făină, pietrii de mori de orice calitate, tot soiul de mașini și ușelte agricole, mașini de lână, piuă pentru abale (pcstav), tot soiul de motoare dela cel mai mic și pără la cel mai mare, cu un cuvânt tot soiul de mașini, precum și Traverse, Cement, Trestie, Chei pentru ziduri, toate fierăriile trebuințioase la clădiri (edificări).

In bogata și bine assortata sa prăvălie de fier se găsesc toate sculele pentru meseriași, fierari,

tămplari, dulgheri etc., cu prețurile cele mai moderate și condiții foarte avantajoase.

Cine are lipsă de ceva din aceste specificate obiecte, să nu cumpere dintr'alt loc până nu se va informa în prima linie la marele fabricant Wagner, atât despre calitatea aceluia obiect, cât și despre prețuri și condiții.

Acesta este cel mai bun izvor de procurat marfă de primul rang și în comparație foarte ieftin.

Nu Vă lăsați seduși de agenți, mergeti sau serieri în persoană la sus numita firmă.

(410) 4-52

Catalogul se trimite gratis și franco.